

สรุปบทเรียนการพัฒนาความรู้
หลักสูตร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)
หน่วยงาน สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (Thailand Digital Government Academy TDGA)
ภายใต้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

ชื่อ-สกุล นางสาวปรามณ์ อุณจะนำ **ตำแหน่ง** นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาการบรรเทาภาวะโลกร้อนทางการเกษตร กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

วันที่อบรม 5 สิงหาคม 2569

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของ Prompt Engineering
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียน Prompt โดยประยุกต์ใช้หลักการและเทคนิคต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำ Prompt Engineering เครื่องมือ และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมในองค์กร

สรุปบทเรียน

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์

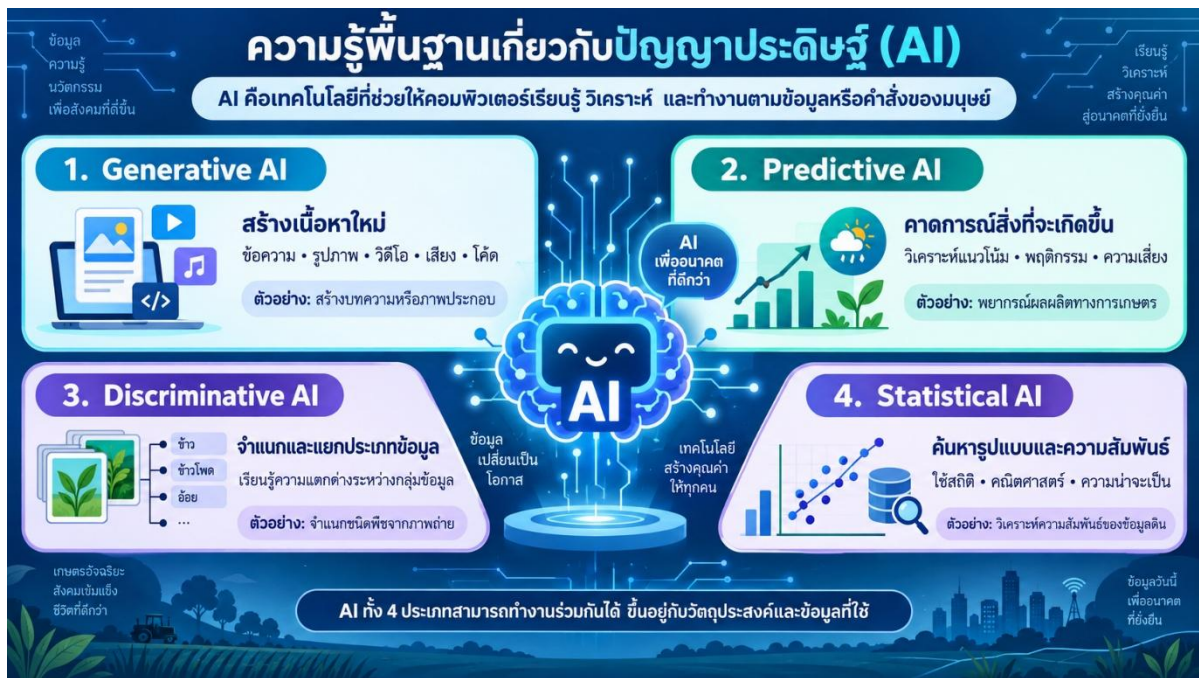
ปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence (AI) คือเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้เครื่องจักรสามารถเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ เช่น การคิด การวิเคราะห์ และการดำเนินงานตามคำสั่ง โดย AI จำเป็นต้องได้รับข้อมูลหรือคำสั่งที่เหมาะสมจึงจะสามารถสร้างผลลัพธ์ตามที่ผู้ใช้งานต้องการได้ AI แบ่งออกเป็น 4 ประเภทสำคัญ ได้แก่

1) Generative AI หรือ AI เชิงสร้างสรรค์ทำหน้าที่สร้างเนื้อหาใหม่จากรูปแบบที่เรียนรู้จากข้อมูลจำนวนมาก โดยไม่ได้จำกัดเพียงการค้นหาหรือคัดลอกข้อมูลเดิม เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เสียง และโค้ดคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2) Predictive AI หรือ AI เชิงทำนาย ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในอดีตและข้อมูลปัจจุบัน และคาดการณ์สิ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคต ผลลัพธ์มักแสดงในรูปของค่าประมาณ แนวโน้ม หรือระดับความเสี่ยง เช่น พยากรณ์ผลผลิตทางการเกษตร คาดการณ์สภาพอากาศหรือการเกิดภัยแล้ง ประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้ เป็นต้น

3) Discriminative AI หรือ AI เชิงจำแนก ทำหน้าที่แยกแยะ จำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้อยู่ในกลุ่มที่กำหนด โดยเรียนรู้ลักษณะที่แตกต่างกันของแต่ละประเภท

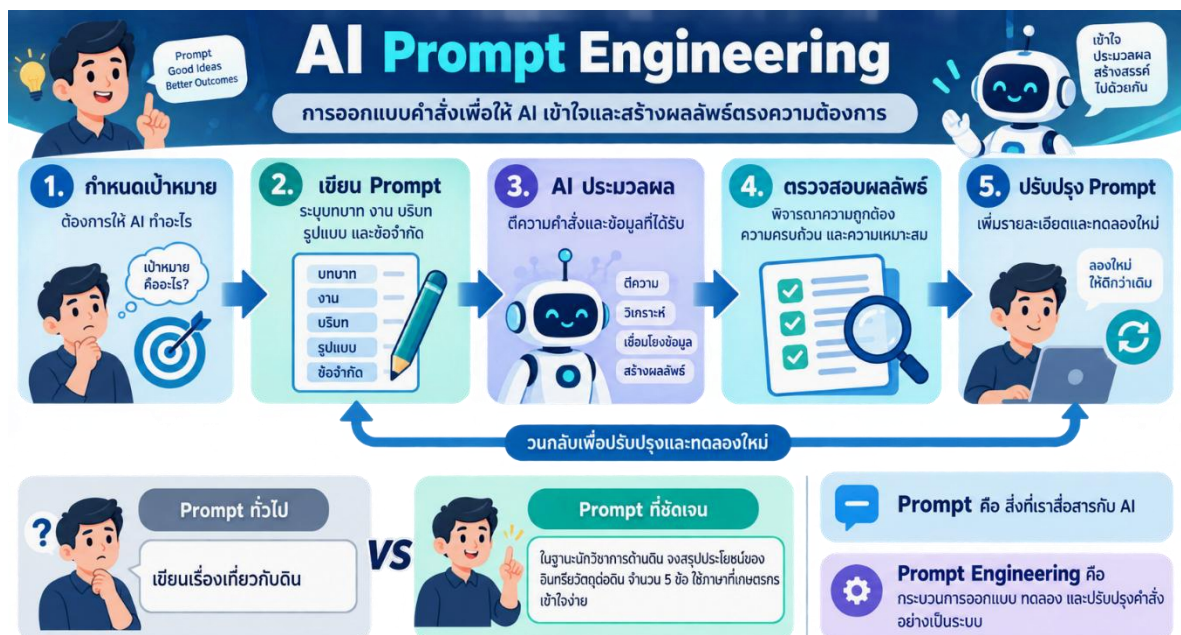
4) Statistical AI หรือ AI เชิงสถิติ ใช้หลักสถิติ คณิตศาสตร์ และความน่าจะเป็นในการค้นหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายในข้อมูล รวมถึงประมาณค่าผลลัพธ์ภายใต้ความไม่แน่นอน

2. ความหมายของ AI Prompt Engineering

AI Prompt คือข้อความหรือข้อมูลที่ผู้ใช้ส่งให้ AI เพื่อบอกว่า “ต้องการให้ AI ทำอะไร” อาจอยู่ในรูปของคำถาม คำสั่ง เนื้อหาประกอบ ตัวอย่าง หรือเงื่อนไขในการทำงาน เปรียบเสมือนการมอบหมายงานให้ผู้ช่วย หากคำสั่งกว้างหรือไม่ชัดเจน AI อาจสร้างผลลัพธ์ที่ไม่ตรงความต้องการ แต่หากกระชับละเอียดครบถ้วน AI จะเข้าใจงานและสร้างคำตอบได้ตรงประเด็นมากขึ้น

Prompt Engineering คือกระบวนการออกแบบและปรับปรุงคำสั่งให้มีความชัดเจนและเหมาะสมเพื่อให้ AI สร้างผลลัพธ์ได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด Prompt เปรียบเสมือนการมอบหมายงานให้ผู้ช่วย หากคำสั่งกว้างหรือไม่ชัดเจน AI อาจสร้างผลลัพธ์ที่ไม่ตรงความต้องการ แต่หากกระชับละเอียดครบถ้วน AI จะเข้าใจงานและสร้างคำตอบได้ตรงประเด็นมากขึ้น

3. เทคนิคการเขียน Prompt ที่มีประสิทธิภาพ

Prompt ที่ดีควรระบุรายละเอียดสำคัญให้ครบถ้วน เช่น ต้องการให้ AI รับบทบาทเป็นใคร ต้องการให้ดำเนินการอะไร มีข้อมูลหรือบริบทใดที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้ดำเนินการอย่างไร ต้องการผลลัพธ์ในรูปแบบใด ผู้ใช้สามารถกำหนดบทบาทให้ AI เช่น “ในฐานะอาจารย์ผู้สอน” หรือ “ในฐานะเลขานุการการประชุม” เพื่อช่วยให้ AI เลือกใช้รูปแบบภาษา เนื้อหา และแนวทางการตอบที่เหมาะสมกับงานมากขึ้น

Prompt ที่ดี = บทบาท + งาน + บริบท + วิธีดำเนินการ + รูปแบบผลลัพธ์

1) บทบาท ให้ AI เป็นใคร เป็นการกำหนดบทบาทช่วยให้ AI เลือกมุมมอง ระดับความรู้ ภาษา และน้ำเสียงได้เหมาะสมกับงาน อย่างไรก็ตาม ควรกำหนดบทบาทที่สัมพันธ์กับงานจริง

2) งาน ต้องการให้ AI ทำอะไร ควรใช้คำกริยาที่ระบุการดำเนินงานอย่างชัดเจน แทนที่จะเขียนว่า “ช่วยดูข้อมูลนี้” ควรระบุว่า “ช่วยสรุปข้อมูลนี้เป็นประเด็นสำคัญจำนวน 5 ข้อ”

3) บริบท AI ควรรู้อะไรบ้าง ข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยให้ AI เข้าใจสถานการณ์ กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงาน เมื่อ AI ทราบวัตถุประสงค์หรือกลุ่มเป้าหมาย ก็จะปรับศัพท์และระดับการอธิบายให้เหมาะสมมากขึ้น

4) วิธีดำเนินการให้ทำอย่างไร ระบุขั้นตอน เงื่อนไข ขอบเขต และข้อจำกัดของงาน เพื่อควบคุมผลลัพธ์ไม่ให้งว้างหรือคลาดเคลื่อน

5) รูปแบบผลลัพธ์ ต้องการคำตอบแบบใด ควรกำหนดลักษณะของผลงานปลายทางให้ชัดเจน นอกจากนี้ สามารถระบุจำนวนข้อ ความยาว ภาษา น้ำเสียง และหัวข้อที่ต้องมีได้ด้วย

4. เครื่องมือ AI

1) ด้านข้อความ

เครื่องมือ AI ด้านข้อความช่วยสร้าง เรียบเรียง สรุป วิเคราะห์ แปลภาษา และค้นหาประเด็นจากข้อมูล ผู้ใช้ควรเลือกเครื่องมือตามลักษณะงาน ระบบที่ใช้อยู่ และชนิดของเอกสารที่ต้องการประมวลผล

เครื่องมือ	ลักษณะการใช้งานที่โดดเด่น	ตัวอย่างการนำไปใช้
ChatGPT	สร้าง สรุป วิเคราะห์ และปรับรูปแบบเนื้อหา รวมถึงทำงานร่วมกับเครื่องมืออื่น	ร่างหนังสือราชการ สรุปรายงาน วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำโครงร่างสไลด์
Gemini	เหมาะกับงานที่เชื่อมโยงกับบริการและระบบนิเวศของ Google	สรุปเนื้อหา เตรียมข้อมูล และช่วยทำงานกับเอกสารในระบบ Google
Copilot	สนับสนุนการสร้างเนื้อหาและการทำงานในระบบ Microsoft	ช่วยร่างเอกสาร สรุปการประชุม วิเคราะห์ตาราง และเตรียมงานนำเสนอ
Claude	เหมาะกับการอ่าน วิเคราะห์ และสรุปเอกสารเนื้อหายาว	เปรียบเทียบรายงานหลายฉบับ สกัดประเด็นสำคัญ และตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา

2) ด้านรูปภาพ

เครื่องมือ AI ด้านรูปภาพสามารถสร้างภาพใหม่จากคำอธิบาย หรือใช้ภาพต้นแบบเพื่อกำหนดแนวทางของภาพที่ต้องการได้ โดย

- กำหนดวัตถุประสงค์
- เขียน Prompt
- เพิ่มภาพต้นแบบ
- เลือกรูปแบบภาพ
- กำหนดขนาด
- ตรวจสอบและปรับแต่ง

3) ด้านเสียงและวิดีโอ

เลือกใช้เครื่องมือ AI ให้เหมาะกับงาน

1. ด้านข้อความ

ChatGPT
สร้าง สรุป วิเคราะห์ และเรียบเรียงเนื้อหา

Gemini
สืบค้นและทำงานร่วมกับบริการของ Google

Copilot
ช่วยสร้างเนื้อหาและสนับสนุนงานในระบบ Microsoft

Claude
อ่าน วิเคราะห์ และสรุปเอกสารเนื้อหายาว

2. ด้านรูปภาพ

Canva Dream Lab
Prompt + ภาพต้นแบบ + รูปแบบ + ขนาด

สร้างภาพประกอบ งานกราฟิก และสื่อประชาสัมพันธ์

3. ด้านเสียงและวิดีโอ

Botnoi Voice
ข้อความ → เสียงพูด → ปรับแต่งเป็นวิดีโอ

Voice Studio
สร้างเสียงพูดจากข้อความ

MarAds
ช่วยสร้างคลิปโฆษณาตามข้อมูลสินค้าและกลุ่มเป้าหมาย

ก่อนเลือกใช้ ให้ถาม 3 ข้อ

1

ต้องการสร้างอะไร

2

ใช้ข้อมูลประเภทใด

3

ต้องการผลลัพธ์รูปแบบใด

AI เป็นผู้ช่วย ผู้ใช้ยังต้องตรวจสอบความถูกต้อง ลิขสิทธิ์ และข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเผยแพร่

ใช้ AI อย่างรู้เท่าทัน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดีกว่า

ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

1. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทำงานของ AI รวมถึงเทคนิคการเขียน Prompt ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
2. สามารถเลือกใช้เครื่องมือ AI ให้เหมาะสมกับงานด้านข้อความ รูปภาพ เสียง และวิดีโอ ช่วยลดเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
3. สามารถประยุกต์ใช้ AI ในการค้นคว้า วิเคราะห์ สรุป และจัดทำสื่อต่าง ๆ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ

ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดระยะเวลาในการจัดทำเอกสาร รายงาน สื่อประชาสัมพันธ์ และงานนำเสนอของหน่วยงาน
2. ส่งเสริมให้บุคลากรประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถถ่ายทอดความรู้และแนวทางการเขียน Prompt ให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลและยกระดับคุณภาพการทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ